

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет психології
Кафедра педагогіки
Кафедра психології розвитку

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
Алла МОСКАЛЕНКО
2023 року

Географічний факультет
Кафедра країнознавства та туризму

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Педагогіка та психологія вищої школи (по напрямку 106)

для здобувачів освіти

галузі знань	10 Природничі науки
спеціальності	106 Географія
освітнього рівня	Магістр
освітньої програми	Політична географія та геополітика
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: **Наталія Головка**, доцент кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент
Андрій Трофімов,
доцент кафедри психології розвитку, кандидат психологічних наук, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__

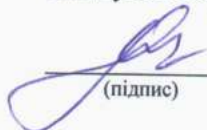
Київ – 2023

Розробники: Наталія Головка, доцент кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент

Андрій Трофімов, доцент кафедри психології розвитку, кандидат психологічних наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри країнознавства та туризму

(підпис)

Ольга ЛЮБЦЕВА

(прізвище та ініціали)

Протокол № 20 від « 30 » 06 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол від « 28 » 08 2023 року № 6

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Наталія КОРОГОДА

(прізвище та ініціали)

« 28 » 08 2023 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – надання студентам систематизованих знань з педагогіки та психології закладу вищої освіти, розкриття закономірностей освітнього процесу, формування у них комплексних компетентностей для роботи в ЗВО у відповідності до державних стандартів, вимог МОН України, уміння забезпечувати педагогічне спілкування, впливати на розвиток морально-етичних якостей та цінностей особистості.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

- 1) усвідомлення значення цілеспрямованого навчання і виховання особистості;
- 2) володіння елементарними навичками формування основних регуляторів діяльності і поведінки в групі.

3. Анотація навчальної дисципліни:

У дисципліні «Педагогіка та психологія вищої школи (по напрямку 106) розкриваються основні поняття та категорії, аналізуються методи психологічних та педагогічних досліджень, складові дидактики та виховання (їх принципи, методи, прийоми, види, засоби, напрями розвитку тощо), наукові засади управління освітніми закладами. Здійснюється формування психолого-педагогічного мислення, аналіз педагогічної дійсності, орієнтування на оволодіння психолого-педагогічними вміннями та навичками. Значна увага приділяється стилям та методам спілкування педагога із здобувачами вищої освіти, новітнім освітнім технологіям, виконанню самостійних робіт, підготовці мультимедійних презентацій. Важливе місце відводиться спрямуванню студентів на застосування набутих знань у професійно-визначальних ситуаціях, зокрема у контексті професійного напрямку 106 «Географія».

4. Завдання вивчення дисципліни полягають у формуванні загальних та спеціальних компетентностей, передбачених освітньою програмою:

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті, проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.

СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та ргументацій до фахівців і нефахівців.

СК 9. Здатність здійснювати фахову науково-педагогічну діяльність у закладах освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК 10. Здатність самостійно визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках природно- і суспільно-географічних досліджень, здобувати нові знання, використовуючи сучасні освітні та дослідницькі технології.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	% у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Зміст, характеристика, основні поняття та категорії, основні підходи до педагогіки та психології вищої школи у контексті розвитку сучасної освіти і в рамках напрямку 106 «Географія»	лекція	презентація виконання самостійних завдань, контрольна робота	40%
1.2	Теоретико - практичні основи процесу навчання, його закономірності та принципи, методи, засоби, зміст освіти, документальний супровід	лекція, семінарське заняття		
1.3	Форми, методи навчання, види навчальних занять, засоби, діагностика досягнень з урахуванням специфіки напрямку 106 «Географія»	лекція		
1.4	Визначення, зміст, структура, функції, принципи, методи, засоби процесу виховання, його технології	семінарське заняття		
2.1	Уміти впроваджувати результати наукових досліджень у освітню практику, відповідально здійснювати виховну роботу	лекція	Оцінювання на семінарах, контрольна робота	40%
2.2	Володіти методами управління закладом вищої освіти, його колективом	лекція		
2.3	Вміти самостійно збирати, опрацьовувати та критично аналізувати, узагальнювати інформацію з різних джерел	семінарське заняття		
2.4	Уміти застосовувати набуті знання на практиці, адаптуватися до нових ситуацій	семінарське заняття		
3.1	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	підготовка виступів, презентацій	Оцінювання на семінарах	20%
3.2	Здатність оволодівати сучасними знаннями	підготовка виступів, семінарське заняття	Контрольна робота	
3.3	Здатність будувати міжособистісні стосунки, працювати в групі	обговорення конфліктних ситуацій	Оцінювання на семінарах	
4.1	Автономно і відповідально усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики	Виступи на семінарських заняттях	Оцінювання на семінарах, іспит	
				100%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1
	Програмні результати навчання (назва)											
ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження територіально-політичних систем на різних рівнях просторової організації.												
ПР03. Вільно користуватися (усно і письмово) у професійній та науковій діяльності у галузі географії та політології українською та іноземною мовами.	+			+	+	+	+	+	+		+	+
ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.	+			+	+	+		+	+	+	+	+
ПР13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.		+	+	+	+	+						
ПР14. Формулювати наукові гіпотези, визначати актуальні аспекти у фундаментальних і прикладних напрямках досліджень, розробляти та управляти проектами у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку				+	+		+	+		+		

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

Контроль здійснюється впродовж семестру. Перевірка знань впродовж семестру здійснюється за рахунок оцінювання роботи на семінарах і виконання поточних контрольних робіт.

Семестрове оцінювання:

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 18 балів	Max. - 30 балів	Min. - 18 балів	Max -30 балів
Усна відповідь	3*1=3	5*1=5	3*1=3	5*1=5
Доповнення	3*1=3	5*1=5	3*1=3	5*1=5
Уточнення	1*1=1	2*1=2	1*1=1	2*1=2
Контрольна робота 1	11*1=11	18*1=18		
Контрольна робота 2			11*1=11	18*1=18

² – мінімальна /максимальна кількість робіт чи завдань.

Необхідною умовою допуску до іспиту є пороговий значення успішності у 36 балів (60% від максимально можливого впродовж семестру). Якщо студент не набрав необхідні 36 балів, необхідно підготувати та здати реферати за темами, за якими одержані бали були недостатніми.

7.2. Організація оцінювання:

Оцінювання студентів здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час семінарських занять оцінюються: усна відповідь, презентація, рішення педагогічних задач. Контрольна робота виконується і оцінюється після завершення (теми № 1 – 7) (частина 1, частина 2) і включає в себе запитання з усього навчального курсу. Максимальна кількість балів за роботу протягом семестру дорівнює 60 балів та за іспит – 40 балів.

Необхідною умовою допуску до іспиту є пороговий значення успішності у 36 балів (60% від максимально можливого впродовж семестру). Якщо студент не набрав необхідні 36 балів, необхідно підготувати та здати реферати за темами, за якими одержані бали були недостатніми.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі форм контролю здійснюються у відповідності до „Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (2022), http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf

Іспит

Іспит проводиться у вигляді білетів, який складається із 4 питань 2 питання із Педагогіки вищої школи, 2 питання із Психології вищої школи. Максимальна оцінка – 40 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістова частина 1	Змістова частина 2	Іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>24</i>	<i>60</i>
Максимум	30	30	40	100

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські заняття	самостійна робота
ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ				
1	Тема 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Система вищої освіти в Україні.	2		8
2	Тема 2. Дидактика вищої школи, процес навчання. Принципи навчання у ЗВО. Форми організації освітнього процесу.	2	2	10
3.	Тема 3. Методи навчання у ЗВО. Специфіка напрямку 106 «Географія».	2	2	8
4.	Тема 4. Діагностика знань. Оцінювання знань здобувачів вищої школи	2		8
5.	Тема 5. Система організації виховної роботи. Виховна діяльність педагога: методи, засоби, напрями	2	1	10
6.	Тема 6. Формування та вдосконалення педагогічної майстерності викладача (у т.ч. за напрямом 106 «Географія»)	2	2	8
7.	Тема 7. Наукові основи управління сучасним закладом освіти.	2		
	Контрольна робота			2
Консультації – <i>1 год.</i>				
	Всього	14	7	52
ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ				
1	Тема 1. Психічний розвиток особистості і освіта	2	1	9
2	Тема 2. Теоретичні засади психології вищої школи Психологічна характеристика студентського періоду життя	2	1	10
3	Тема 3. Основні кризи студентського віку Психологія студентської групи	2	1	8
4	Тема 4. Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами. Синдром «емоційного професійного вигорання» у ЗВО. Розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу	2	1	8
5	Тема 5. Психологія особистості та діяльності викладача вищої школи.	2	1	10
6	Тема 6. Подолання бар'єрів та маніпуляцій у професійній комунікації	2	1	8
7	Тема 7. Позитивна психологія спілкування	2	1	
	Контрольна робота			2
Консультації – <i>1 год</i>				
	Всього	14	7	54
	ВСЬОГО	28	14	106

Загальний обсяг **150 год.**, в тому числі:

навчальних – 44, з них:

лекції – **28 год.**

семінарські заняття – **14 год.**

Консультації - **2 год.**

Самостійна робота – **106 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Балашова С.П., Головка Н.І. Методика та організація наукових досліджень студентів у закладах вищої освіти: навч.-метод. посіб. / автори та укладачі: С.П. Балашова, Н.І. Головка. Київ: ЦП «Компринт», 2020. 175с.
2. Балашова С. П., Головка Н. І. Організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти. навч.-метод. посібник. Київ : ЦП «Компринт». 2022. 61 с.
3. Кутішенко В.П. Вікова та педагогчна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 128с.(таблиці)
4. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VIII// [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Марушкевич А.А., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи : підручник : 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2021. 576 с.
6. Педагогіка вищої школи і педагогічна майстерність викладача: хрестоматія / Укл. В.А. Бугров, А.А. Марушкевич, Є.С. Спіцин. К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. 704с.
7. Професійно-педагогічна компетентність науково-педагогічного працівника: навчальний посібник /А.А. Марушкевич, Н.М. Кузьменко, О.В. Плахотнік, Є.С. Спіцин, М.В.Жиленко/ за заг. ред. докт. пед. наук, проф. А.А. Марушкевич. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2017. 112 с.
8. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (друга редакція, – введено в дію наказом ректора № 730-32 від 11 квітня 2022 року) [Електронний ресурс]: Режим доступу. <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>
9. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. Київ : Академвидав, 2005. 360 с.

Додаткові

10. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник . Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
11. Головка Н. І. Технології інтерактивного навчання у закладах вищої освіти. Конспект лекцій. Київ : ЦП «Компринт». 2020. 106 с.
12. Головка Н., Балашова С. To the question of formation of research skills in the competence of future teachers of higher education institutions. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи: збірник наукових праць*. 2019. Вип.1. С. 163- 171.
13. Головка Н., Кузнецова О. Активізація пізнавальної діяльності студентів засобами інтерактивних технологій. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*. 2022. №2(14). С. 5-10.
14. Головка Н., Кузнецова О. Підвищення ефективності самостійної роботи здобувачів вищої освіти за умови дистанційної форми навчання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*. 2023. №1(17). С. 5-10.
15. Головка Н. І. Організація та зміст аудиторної роботи в дослідницьких університетах ЄС. *Наука, освіта, інновації: досвід дослідницьких університетів ЄС: монографія у співавторстві* / А.А. Марушкевич, О.В. Плахотнік, Н.М. Кузьменко, Є.С. Спіцин, Н.І. Головка та ін. / за заг. ред. докт. пед. наук, проф. А.А. Марушкевич. Київ : ФОП Ямчинський О.В. 2022. 115 с., С. 53-59..
16. Методичні рекомендації до практичних занять тренінгу «Сучасні освітні технології у вищій школі» / Укл.: Є. С. Спіцин, Н. М. Кузьменко, Н.І. Головка, М. В. Жиленко, Н.В. Кошечко К.: 2021. 56 с.
17. Практикум з навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи»:навч.-метод. посібник / уклад. Соловей М.І., Кудіна В.В., Спіцин Є.С. К.: Ленвіт, 2013. 71

18. Столяренко О. Б. Психологія особистості : Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 280с.
19. Терлецька Л. Г. Вікова психологія і психодіагностика: підручник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2013. 608с.
20. Decision-making by healthcare professionals in high-risk conditions. Trofimov, A., Miliutina, K., Kolodych, D., Pustovyi, S., Trofimova, D. *International Journal of Criminology and Sociology*, 2020. №9. P. 1730–1739.
21. The Development of Creative Abilities as a Factor of the Social Maturity of Adolescents Emishyants, O., Trofimov, A., Hrys, A., Tereshchuk, A., Polishchuk, S. *Journal of Intellectual Disability Diagnosis and Treatment*, 2020. №8(2). P. 124–132.
22. Trofimov, A., Drobot, O., Kokarieva, A., Maksymova, N., Lovochkina, A., Kozytska, I.. The influence of management style and emotional intelligence on the formation of employees' commitment and loyalty. *Humanities and Social Sciences Reviews*, 2019. №7(5). P. 393-404.
23. Trofimov, A., Miliutina, K., Drobot, O., Lyuta, L., Pustovyi, S., Karamushka, T. A study on psychological capital by a method of semantic differential. *Humanities and Social Sciences Reviews*. 2019. №7(5). P.387-392.
24. Trofimov, A., Zabolotna, V. Tolerance to uncertainty as a factor in the mental health of the population in conditions of war. *Social and Legal Studios*, 2023. №6(3). P. 198–209.

10. Додаткові ресурси:

Приклади завдань контрольних робіт, завдання самостійних робіт, практичні завдання, зразки есе, запитання до підсумкового контролю можна отримати через електронну пошту golovkonata@ukr.net; trofim060468@gmail.com